

ملا علی محمد اصفهانی برادر حرم منقطعہ حضرت نقطۂ اولی در اصفهان فرزند ملا حسین ذا کر است. مشارالیه در تاریخ امر به علت سؤال در باره احتمال تبدیل حروف علّیین به حروف سجّین یا به عبارت دیگر امکان سقوط مظاهر اثبات به رتبه اهل نفی و لوح مبارک جمال اقدس ابھی که در جواب او نازل شده شناخته و معروف است.^۱

ملا علی محمد در متون موجود تاریخ به لقب سراج معروف شده و دو مورخ عالی قدر جناب فاضل مازندرانی و جناب اشراق خاوری در مؤلفات خود از او به لقب سراج الذّا کرین نام برده اند که به نظر می رسد به اعتبار سابقه و شغل خانوادگی که ذا کر مصیبت اهل بیت رسول اکرم بوده تناسب و ارتباط دارد.^۲

در نسخ خطی موثق آثار مبارکه و مدارک تاریخی بهائی از جمله کتاب بدیع به خط جناب زین^۳ عنوان مشارالیه سراج همراه با تشدید راء ضبط شده است. به نظر می رسد این تصحیف محتملاً به مناسبت اعمال و روش مشارالیه معمول شده است زیرا سراج با راء مشدّد در لغت به معنی دروغ زن و کذاب آمده است. ریشه "س ر ج" در لغت عربی به معانی مختلفی آمده از جمله به معانی زیبا شدن روی، بافتن موی و پرداختن دروغ هم آمده است که چنان که ملاحظه می شود بعضی از آن لازم و بعضی متعدی است. سراج به معنی چراغ و سرچ به معنی زین که بر پشت اسب و چارپایان گذارند از لحاظ ریشه کلمه با فعل مزبور قرابت دارند و از این دو لفظ که اسم هستند فعل از باب افعال نیز ساخته شده است.^۴ از تصحیف سراج به سراج صریحاً در آثار مبارکه ذکر می تا به حال زیارت نشده و احتمالاً ضبط جناب زین المقرّبین یا جناب نبیل زرنندی، یعنی کسانی که در تدوین تاریخ و استنساخ آثار مبارکه نقش فعال داشته اند این تصحیف و توجیه را تثبیت کرده است. توضیحاً معروض می دارد که تصحیف یعنی تغییر حروف کلمه و یا تلفظ آنها به صورتی که نحوه نوشتن همان باشد اما معنی دیگری از آن منظور گردد.

یادداشت ها

- ۱- برای زیارت لوح مبارک مزبور به مائده آسمانی، جلد ۷، صص ۴-۱۱۸ مراجعه شود.
- ۲- ظهور الحق، جلد ۳، ص ۱۰۵؛ اسرار الآثار، ذیل کلمه "سراج"؛ قاموس جناب اشراق خاوری ذیل "علی محمد".
- ۳- نسخه منتشره در ایران، چاپ آزردهگان، ص ۲۸۲.
- ۴- مرجع این توضیحات لسان العرب، محیط المحيط و المنجد است که در دسترس عموم می باشد.